

## FUNKCIONALUSIS MAISTAS IR JO VEIKLIOSIOS DALYS

Dalia Sekmokiene<sup>1,2</sup>, Algirdas Liutkevičius<sup>2</sup>, Mindaugas Malakauskas<sup>1</sup>

<sup>1</sup>Lietuvos veterinarijos akademija, Tilžės g. 18, 4781 Kaunas; tel. (8~37) 36 26 95; el. paštas: dalsek@lva.lt

<sup>2</sup>KTU Maisto institutas, Taikos pr. 92, 3031, Kaunas; tel. (8~37) 31 23 93; el. paštas: lmai@lmai.lt

**Santrauka.** Funkcionalusis maistas (FM) – tai plataus vartojimo kasdien arba dažnai valgomas maistas, kuris, be teigiamo mitybinio poveikio, žmogaus organizmui daro ir teigiamą fiziologinį poveikį. FM produktai savo sudėtyje turi veikliųjų dalių, naudingų žmogaus sveikatai, didinančių jo atsparumą susirgimams, gerinančių daugelį žmogaus organizmo fiziologinių procesų. Kuriant tokius produktus svarbu žinoti apie atskirų, įeinančių į maisto sudėtį, veikliųjų dalių ryšį su žmogaus sveikata bei atskiromis organizmo funkcijomis.

FM kūrimas svarbu ne tik maisto mokslui, bet ir praktikai, todėl būtina parengti šios kategorijos produktų gamybos mokslinius pagrindus: ištirti veikliųjų dalių technologines savybes, išanalizuoti jų identifikavimo ir kiekybinio nustatymo galimybes. Maisto saugos specialistams, vartotojams, gydytojams dietologams svarbu kurti duomenų bazes, kuriose būtų nurodyti maisto veikliųjų dalių sveikatos teiginiai, technologinės savybės, identifikavimo metodai, kiti būtini duomenys.

Apžvalgos tikslas – apibendrinti FM ir jo veikliųjų dalių panaudojimo patirtį ir problemas, numatyti mokslo bei praktikos vystymosi perspektyvas FM technologijų bei reglamentavimo srityse.

Labai svarbu, kad ES šalys priimtų sveikatingumo teiginius, kuriais būtų galima ženklinti maisto produktus. Taip atsivertę galimybės tolesnei FM plėtrai. Kita perspektyva – ekologinių maisto žaliavų panaudojimas FM gamybai. Tas pakeistų šiuo metu vyraujančią FM koncepcijos sampratą.

**Raktažodžiai:** funkcionalusis maistas, maisto veikliosios dalys.